

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

Warszawa, dnia 10 stycznia 2017 r.

BKS/DPK/134/32436/10/16 WW
P9-56/16

Nr: 32436/10	Data wpływu petycji 8 listopada 2016 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 4 stycznia 2017 r.

POMOC SPOŁECZNA

TEMAT

**DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ
DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH Z DYSFUNKCJĄ SŁUCHU**

WNOSZACY PETYCJE: petycja indywidualna

Stanisław Porowski.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w zakresie tworzenia domów pomocy społecznej dla osób głuchych.

UZASADNIENIE WNOSZACEGO PETYCJE:

Przedmiotem petycji jest dodanie do treści art. 56 pkt 8 i art. 56a pkt 5 ustawy o pomocy społecznej słów „osób głuchych”. Celem zmian jest poszerzenie katalogu domów pomocy społecznej o domy dla osób głuchych. Zmieniony art. 56 będzie dotyczył tworzenia odrębnych domów pomocy społecznej przeznaczonych wyłącznie dla głuchych, zaś art. 56a – samodzielnego funkcjonowania tych domów.

Nadto autor petycji, mając na względzie sprawne komunikowanie się z osobami głuchymi, postuluje wprowadzenie do ustawy zapisu dotyczącego przeprowadzania szkoleń kadry opiekuńczej domów pomocy społecznej z zakresu adaptacji życiowej tych osób oraz polskiego języka migowego.

Zdaniem autora petycji, powstanie domów pomocy społecznej dla głuchych z wykwalifikowaną kadrą posługującą się polskim językiem migowym poprawi sytuację osób głuchych, które obecnie skazane są na izolację społeczną, a szczególnie na samotność.

STAN PRAWNY:

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) w art. 32 stanowi, że wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny.

Ponadto, ustawa zasadnicza zobowiązuje władze do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom niepełnosprawnym (art. 68) i nakłada obowiązek pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej (art. 69).

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 j.t.) reguluje sprawy niepełnosprawnych, zaś niepełnosprawność osoby definiuje, jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych to zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych. Działania te zmierzają do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu

funkcjonowania tych osób, jakości życia i integracji społecznej przy aktywnym ich uczestnictwie. Rehabilitacja lecznicza odbywa się na podstawie odrębnych przepisów (art. 7).

Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwienie niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym przez m.in.: likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji; kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw sprzyjających integracji z tymi osobami (art. 9).

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.) określa:

- zadania pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania,
- organizację pomocy społecznej oraz zasady i tryb postępowania kontrolnego.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej, której celem jest umożliwianie przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom, które nie są w stanie same ich pokonać, przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Pomoc organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując na zasadzie partnerstwa m.in. z organizacjami społecznymi i pozarządowymi.

Pomocy społecznej udziela się w szczególności z powodu m.in.:

- ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych.

Świadczenia z pomocy społecznej to świadczenia pieniężne i niepieniężne. Pobyt w domu pomocy społecznej jest świadczeniem niepieniężnym.

Ustawa w Rozdziale 2 (art. 54–66) reguluje sprawy dotyczące domów pomocy społecznej. Umieszczenie osoby w domu pomocy społecznej może nastąpić tylko w sytuacji, gdy brak jest możliwości zapewnienia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Pomoc w tej formie przysługuje osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, oraz nie może samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu.

Osobę uprawnioną kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu,

zlokalizowanego, jak najbliżej jej miejsca zamieszkania. Umieszczenie w placówce następuje po uzyskaniu zgody zainteresowanego lub jego przedstawiciela ustawowego. W przypadku braku takiej zgody, gdy osoba bezwzględnie wymaga umieszczenia w domu pomocy społecznej, ośrodek lub dom pomocy społecznej zobowiązany jest zawiadomić właściwy sąd, lub gdy brak przedstawiciela ustawowego lub opiekuna – prokuraturę. Na podstawie decyzji administracyjnej właściwego organu umieszcza się taką osobę w placówce.

Domy pomocy społecznej zapewniają całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu. Organizacja takiego domu, zakres i poziom świadczonych usług uwzględnia wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa jego mieszkańców, a także stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

Placówki pomocy społecznej, w zależności od kategorii osób, dla których są przeznaczone, dzielą się na typy domów dla osób (art. 56):

- w podeszłym wieku,
- przewlekle somatycznie chorych,
- przewlekle psychicznie chorych;
- dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie,
- niepełnosprawnych fizycznie,
- uzależnionych od alkoholu.

Dom pomocy społecznej może być prowadzony w jednym budynku łącznie dla osób (art. 56a):

- w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych,
- przewlekle somatycznie chorych oraz niepełnosprawnych fizycznie,
- w podeszłym wieku oraz niepełnosprawnych fizycznie,
- dorosłych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

Typy domów społecznych mogą być łączone w inny sposób, niż określony wyżej, pod warunkiem usytuowania każdego z nich w odrębnym budynku.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 964) określa m.in. sposób funkcjonowania określonych typów domów pomocy społecznej i obowiązujący standard podstawowych usług świadczonych przez domy oraz tryb kierowania i przyjmowania ubiegających się o przyjęcie do placówki.

PRACE LEGISLACYJNE:

Do Sejmu 8 września 2016 r. złożona została przez Stanisława Porowskiego petycja (Nr BKSP-145-116/16) powiązana z prezentowaną petycją, dotycząca zmiany ustawy o pomocy społecznej w zakresie wprowadzenia odrębnego typu domów pomocy społecznej dla osób głuchych w podeszłym wieku. Petycja 23 września br. została skierowana do Komisji do Spraw Petycji, 13 grudnia 2016 r. komisja postanowiła uchwalić dezyderat.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Sejm 1 sierpnia 1997 r. uchwalił Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. Nr 50, poz. 475) w której uznał, że osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

W Karcie zawarto katalog 10 praw osób niepełnosprawnych, wskazując na najważniejsze obszary, w których niezbędne są działania, są to m.in.:

- dostęp do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
- dostęp do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- dostęp do wszechstronnej rehabilitacji mającej na celu adaptację społeczną,
- życie w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych w tym m.in.: dostęp do informacji; możliwości komunikacji międzyludzkiej.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. ratyfikowana przez Polskę 6 września 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169), kompleksowo odnosi się do osób niepełnosprawnych.

Konwencja zobowiązuje państwa do podejmowania działań w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnością słuchu różnych form pomocy i pośrednictwa ze strony innych osób, w tym przewodników, lektorów i profesjonalnych tłumaczy języka migowego dla ułatwienia im dostępu do budynków i innych obiektów publicznych (art. 9).

Konwencja nakłada na państwa podejmowanie skutecznych i odpowiednich środków ułatwiających pełne korzystanie przez te osoby z prawa do życia w społeczeństwie wraz z prawem dokonywania wyboru, na równi z innymi osobami. Ponadto Konwencja stanowi o umożliwieniu dostępu do szerokiego zakresu usług świadczonych w domu lub w placówkach dających zakwaterowanie oraz do innych usług wspierających, w tym do pomocy osobistej

niezbędnej do życia oraz zapobiegającej izolacji i segregacji społecznej (art. 19).

Konwencja wprost odnosi się również do realizacji praw osób głuchych, zawiera zapis dotyczący uznania ich szczególnej tożsamości kulturowej i językowej, w tym języków migowych i kultury niesłyszących, a także do uzyskania wsparcia (art. 30 ust. 4).

INFORMACJE DODATKOWE:

Raport Zespołu ds. Głuchych przy Rzeczniku Praw Obywatelskich z 2014 r. opisuje sytuację osób głuchych w Polsce. Publikacja zawiera spojrzenie na otaczającą rzeczywistość oczami osób głuchych oraz identyfikuje istniejące ograniczenia z ich perspektywy.

W rozdziale IV raportu „Sprawy Społeczne” wskazano, że brak jest instytucji opiekuńczych dla osób głuchych. Istnieje poważny problem dostosowania instytucji opiekuńczych do potrzeb komunikacyjnych osób głuchych.

Dokument wymienia najważniejsze typy placówek i organizacji, w których osoby z niepełnosprawnością słuchową korzystają z różnych formy pomocy. Są to m.in. domy: seniora, opieki, dziecka, samotnej matki, rodziny zastępcze, placówki resocjalizacyjne, poradnie zdrowia psychicznego, ośrodki: wsparcia i leczenia odwykowego.

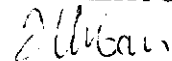
Placówki takie jak domy: seniora, opieki i samotnej matki w licznych przypadkach pozbawione są kadry ze znajomością wiedzy na temat adaptacji życiowej osób głuchych i języka migowego. Osoby niesłyszące umieszczane są w pokojach jednoosobowych lub kilkuosobowych ze słyszącymi – bez możliwości komunikacji w języku migowym.

W podsumowaniu rozdziału wskazano na niedostatek wykwalifikowanej kadry znającej język migowy oraz zorientowanej w sytuacji osób głuchych w wymienionych placówkach. Ponadto brakuje przetłumaczonych na język migowy informacji oraz instrukcji postępowania w sytuacjach kryzysowych.

OPRACOWAŁA

Wanda Wójtowicz

WICEDYREKTOR

Joanna Urban